

Aktuellt inom miljöområdet

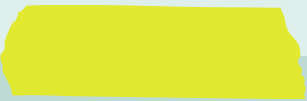
**SKR - Sveriges Miljökommuner
Maj 2026**

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR

- Medlemsorganisation för Sveriges samtliga 290 kommuner och 21 regioner
- Arbetar med och ger stöd åt både tjänstepersoner och förtroendevalda
- **Skapa rätt förutsättningar för att utveckla den svenska välfärden**

Vår verksamhetsidé

SKR ska tillsammans med medlemmarna utveckla välfärden för alla invånare utifrån lokala behov.

Företräder och stärker medlemmarna i arbetsgivarrollen.

Bistår medlemmar med kunskap, råd och service.

Erbjuder konkreta verktyg och lösningar.

Påverkar regering, riksdag och EU.

Nya luftkvalitets- normer

Nya regler börjar gälla dec 2026, nya normer ska uppfyllas 2030

Normerna skärps (PM10, PM2,5 m.fl.)

Fler kommuner berörs

Fler kommuner behöver åtgärdsprogram (ÅP)

SKR anser undantag från åtgärdsprogram behövs, om överskridande sker pga sandning och saltning

Naturrestauring

- EU:s förordning om restaurering av natur beslutades i juni 2024 och trädde i kraft den 18 augusti samma år.
- Nya krav på urbana ekosystem av särskilt intresse för många kommuner (artikel 8).
- Naturvårdsverket överlämnade förslag till nationell restaureringsplan till Regeringskansliet den 26 februari 2026.
- Frågan bereds inom RK
- SKR verkar för att det blir en remissrunda.

Ny miljöprövningsmyndighet och kortare instansordning

Ny miljöprövningsmyndighet införs stegvis fr.o.m. 1 juli 2027

- Lagrådsremiss 17 mars 2026
- Tar över miljöprövningen från miljöprövningsdelegationerna

Ny instansordning för överklagade ärenden enligt MB och PBL

- SOU 2025:122
- Länsstyrelsen och HD tas bort som överinstans
- Möjligheterna till prövningstillstånd i MÖD begränsas

Avgift införs för överklaganden

- 1000 kr för överklagande till mark- och miljödomstolarna
- 2000 kr för överklagande till Mark- och miljööverdomstolen

Investeringsplan för Sverige

Vatten och avlopp

Transportinfrastruktur
och kollektivtrafik

Verksamhetsfastigheter

Klimatanpassning

Civilt försvar

Förändrat finansieringsansvar

1960-talet

Betydande stöd till VA, fastigheter, bostäder, gator och vägar.

1980-talet

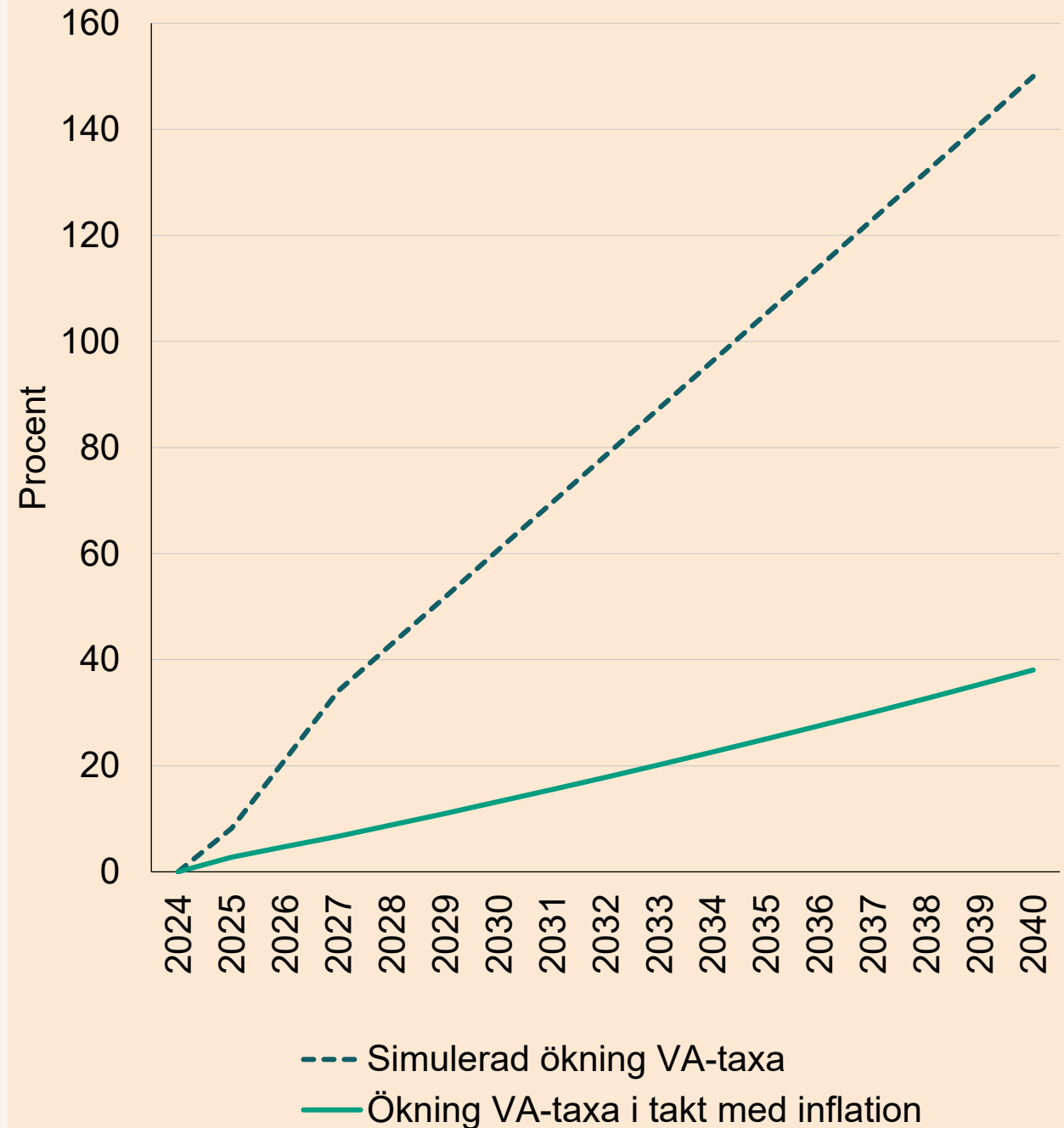
Statens investeringsbidrag minskar. Generellt statsbidragssystem införs.

2000-talet

Statens roll selektiv och kommuner och regioner medfinansierar statliga infrastrukturprojekt.

Investerings- behovet för VA

- 560 miljarder kronor 2022–2040.
- Familj får betala 1,5 gånger högre avgift år 2040 för genomsnittsvilla. Från 11 600 kronor till 27 000 kronor per år.
- Stora skillnader mellan kommunerna.

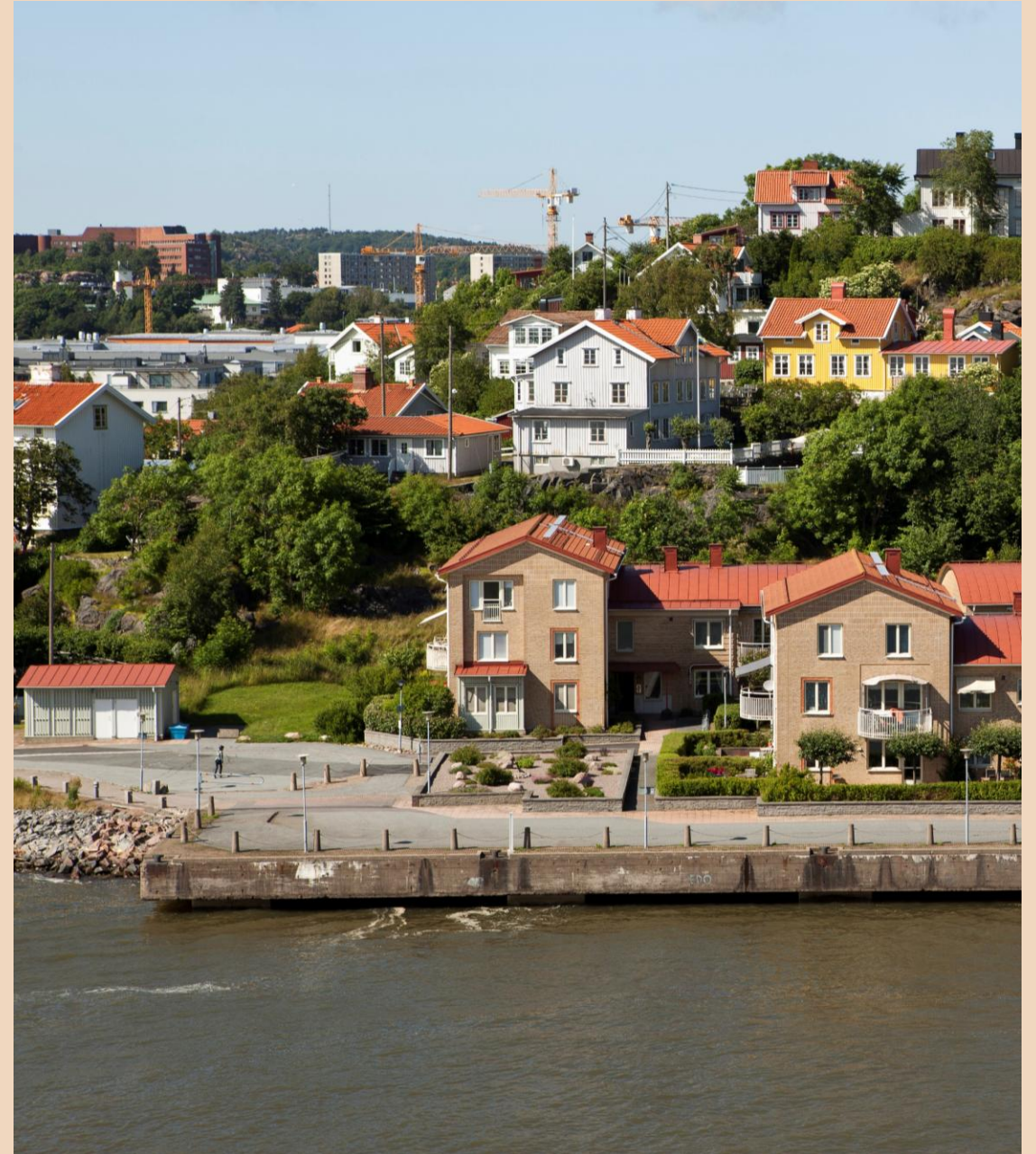
VA-utvecklingen

Klimatanpassning

Behov

- I **Göteborg** beräknas kostnaden för skyddsvallar uppgå till cirka 40 miljarder kronor fram till 2040.
- **Halmstad** planerar en vall för att skydda delar av staden mot stigande havsnivåer och höga flöden i Nissan, med en uppskattad kostnad på en halv miljard kronor.
- **Malmö stad** beräknar att de gjort investeringar för 155 miljoner kronor fram till 2024 med kommande behov om 2-6 mdkr

Insikt

Servicemätning av kommunernas myndighetsutövning.

217 kommuner & 15 förbund/ gem. förvaltningar

2025 års resultat presenterat 22 april.

Inte bara jämförelse - Webbportal med data för insikter och utveckling

>80	Mycket högt
70-80	Högt
62-69	Godkänt
50-61	Lågt
<50	Mycket lågt

Nationellt NKI resultat – 74

Insikt

- Högt resultat inom myndighetsutövningen
- Lägstnivån har höjts successivt – endast 1 kommun har under godkänt (agg. nivå)
- Små förändringar jämfört med föregående år
- Markant ökade betyg senaste 5 åren kopplat till tillgång och kvalitet på digitala tjänster och information

NKI

Sverige, företagsärenden, Myndighetsområde (delgrupp): Bygg/Miljö/Livsmedel/Servering

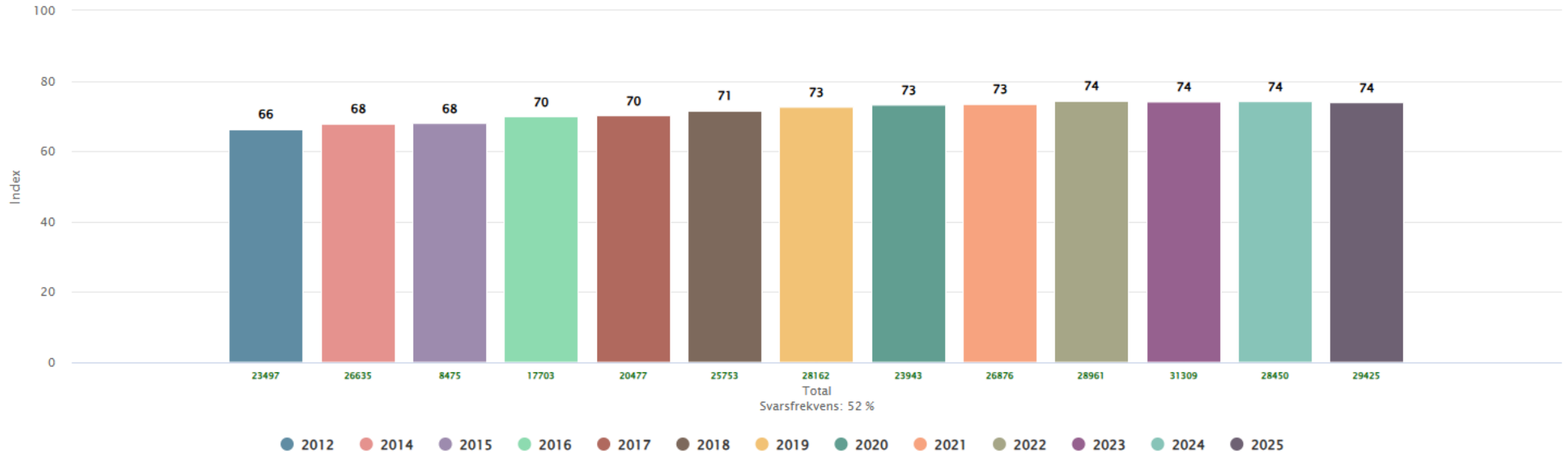
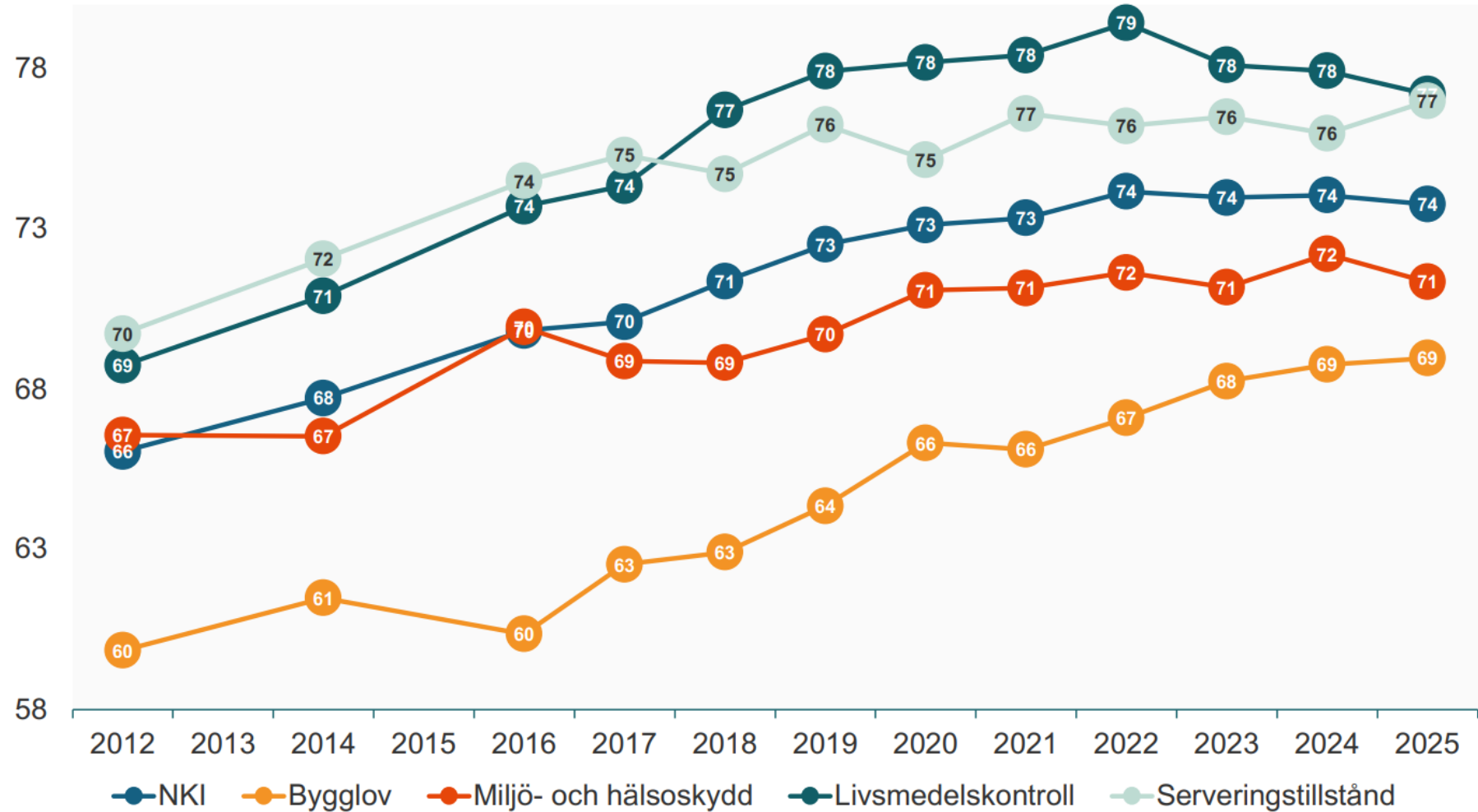

Diagram 2. NKI per myndighetsområde över tid

Stärkt företagsperspektiv i komm. ärendehandläggningen (Dir 2026.24)

Utredaren ska bedöma hur kommunerna kan underlätta företagens kontakter

- Handläggningstider ska bli kortare, mer transparenta och förutsägbara (ink. tillsyn)
- Bemötandet ska vara företagsanpassat och väl fungerande

Lämna författningsförslag **senast 30 december 2026.**

Kartlägga skillnader i arbetssätt (KN2026/00726)

Statskontoret ska kartlägga skillnader i arbetssätt mellan kommuner vid vissa tillståndsärenden som rör företag

- Minskad oförutsägbarhet, mer likformighet
- Fokus på Gårdsförsäljning och Tobak/Nikotinprodukter
- Ej författningsförslag –förslag som ex. rör process & metodstöd, kompetens och kvalitetssäkring, vägledning & tolkningsstöd etc.

Slutredovisas **senast 20 februari 2027.**

Status Livsmedelskontrollen

- Livsmedelsverket har anslag för förbättrad kontroll
- Snabbutredning kommer troligtvis kring kritiserade delar av förenklingsutredningen
- En ny organisation för bekämpning av livsmedelsfusk på gång
- Förväntat vägval under 2027

Välfärdsbrottslighet

- SKR har ett stort samlat stöd för arbete mot välfärdsbrottslighet
- Ingår i initiativet **"Kompassen"** som är ett samlat kommungemensamt arbete
- Ny utbildningsmodul om riskområden inom samhällsbyggnad på gång!

The screenshot shows a digital course interface. At the top left, there is a menu icon and the title 'Mot välfärdsbrottslighet'. At the top right, the SKR logo is visible. The main heading is 'UTBILDNING'. Below this, there is an illustration of a person placing a puzzle piece into a larger puzzle. The puzzle pieces are labeled with terms: 'Tillstånd', 'Upphandling', 'Förvaltnings-ansvar', 'Tillstånd', and 'Folkov-ning'. Below the illustration, there are four yellow boxes representing course modules, each with a minus sign icon in the top right corner and a 'Visa innehåll ↓' link below the title.

Mot välfärdsbrottslighet

UTBILDNING

Modul 1:
Vad är välfärdsbrottslighet?
Visa innehåll ↓

Modul 2:
Vad är otillåten påverkan?
Visa innehåll ↓

Modul 3:
Vad kan du som medarbetare göra och frågor om arbetsgivaransvar
Visa innehåll ↓

Modul 4:
För förtroendevalda
Visa innehåll ↓

— TIPSA MYNDIGHETER —

STÖDMATERIAL —

Dela - Plattform

DELA

DelaDigitalt

November 2025 lanserades SKR:s DELA plattform

- Underlätta kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan kommuner och regioner.
- Främjar samarbete och spridning av goda exempel och metoder
- Lyfta fram det som fungerar – och göra det tillgängligt för fler
- Minska dubbelarbete och stärka innovationsförmågan

Nämndutbildningar

- **Preliminärt Mars 2027**
- Bygg & miljö
 - Nämnderna uppdrag
 - Lagar och befogenheter
 - Kortare introduktion till områden
 - Kompletteras med mer generella utbildningar

Nyhetsbrev

Ta del av nyhetsbrev från
SKR.

[Nyhetsbrev - SKR](#)

Trender inom tillsynen

Höjd Ribba

Allt svårare uppdrag

- Bredd
- Komplexitet
- Omvärldsförändringar
- Ekonomisk press

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är välfärdens stora utmaning

- Demografisk utmaning – färre i arbetsför ålder
 - Brist på personal med rätt utbildning och med rätt kompetens
- ! Fler rekryteringar räcker inte för att klara välfärdsuppdragen
- ✓ Lösningar pekar på **behovet av effektivare verksamheter**

Kritik mot kommunerna

- Kommunutredningen & kommunperspektivutredningen
- Kommunerna – Nej till tvingande sammanslagningar!
- Förbättrad & Fördjupad samverkan

Kommunal ekonomi

Slottner slår ett slag för sammanslagningar: "Uppenbart är många kommuner för små"

Publicerad: 11 november 2025, 14:30

Civilminister Erik Slottner (KD) vill att kommuner agerar för sammanslagningar redan nu. "Ju längre tid vi väntar, desto mera akut tror jag sammanslagningsfrågan kommer bli", säger han.

Foto: JOHANNA SÄLL

Kritik mot myndighetsutövningen

Företagens behov i fokus

- ✓ Likvärdighet
- ✓ Effektivitet
- ✓ Kvalitet & rättssäkerhet

Är sammanläggningar svaret på kommunsektorns utmaningar?

Gissur Ó Erlingsson
Professor i statsvetenskap
Centrum för kommunstrategiska studier
Linköpings universitet

Små kommuner och det lokala självstyrets värden

Attityder till kommunsammanläggningar och alternativa strategier för att möta de små kommunernas utmaningar
Gissur Ó Erlingsson & Jörgen Ödalen

Samtidigt starka värden

Starka värden i dagens decentraliserade system

- Effektivitet och samordning
- Lokal kännedom och närvaro
- Färre led och mer flexibel beslutsfattning
- NKI och företagsklimat

! Demokratiska värden

Digitaliseringen potential

Mycket på gång

- Automatisering för ökad effektivitet
- Datadrivna insikter
- Digitala verktyg för bättre tillsyn
- Smidigt informationsutbyte
- Förbättrad kommunikation och service

Beredskap

Ansvarsprincipen: Den aktör som ansvarar för en verksamhet i normala situationer ansvarar också för den vid kris och krig.

- Kommunen ska planera och förbereda sin verksamhet så att den kan fungera även under kriser och vid höjd beredskap.
- Exempelvis risk- och sårbarhetsanalyser, kontinuitetsplanering, krisberedskapsplaner, utbildning, övning och samverkan med andra aktörer.

Beredskap

- Vad förväntas vi göra vid kris och krig?
- Hur påverkar behov och krav inriktning på framtidens tillsyn?

Kritiken delvis befogad

- Har vi en likvärdig tillämpning?
- Klarar alla kommuner dagens uppdrag?
- Gör vi det på ett effektivt sätt?

Tydliga trender

- Detaljstyrning
- Centralisering

Pågående och genomförda initiativ

Ett axplock....

- Förenklingsutredningen (SOU 2025:64) & fuskutredningen (SOU 2024:44)
- Miljöprövningsutredningen (SOU 2024:98)
- Reformering av avfallslagstiftningen (Prop.2025/26:108)
- Stärkt företagsperspektiv i kommunernas ärendehandläggning (Dir. 2026:24)
- Kartläggning av skillnader i arbetssätt mellan kommuner i prövning (KN2026.00726)
- Miljöbalkstrategin/Nationella Kontrollplanen, Riskklassningsmodellen, efterhandsdebitering etc.

Uppdragen minskar

Antalet mindre tillsynsmyndigheter ökar d.v.s.

- Kostnader minskar inte proportionellt
- Försvagad förmåga vid störning
- Svårare att klara lagstadgade krav (jäv etc.)
- Svårare att upprätthålla kompetens

Behov av förändring

- ✓ Likvärdighet
- ✓ Effektivitet
- ✓ Kontinuitet
- ✓ Kvalitet

**Fördjupad och
förbättrad
samverkan en
nödvändighet!**

Status inom samverkan

- Mellankommunal samverkan via gemensam nämnd/ förbund är relativt konstant
- Upprättade avtal för samverkan har ökat stadigt sedan förändringar i KL

- 1. Men i vilken omfattning, och på vilket sätt används avtalssamverkan?***
- 2. Vilka hinder finns för en fördjupad och förbättrad samverkan?***

SKRs arbete med samverkan 2026

- SKR:s juridiska skrift uppdaterad
- Statistik kring samverkan
- Förenklingsguide för att underlätta avtalssamverkan slutet av 2026

Kommunal avtals- samverkan

Prövning och tillsyn

Sammanfattningsvis

- Viktigt att fortsätta initiativ inom alla nyckelområden
- Bredda perspektiv i tider av förändring
- Var överens om utgångsläge och målbild
- Vi behöver vara aktiva i diskussionen om framtidens utformning av myndighetsuppdragen

TACK!

**Ann-Sofie Eriksson,
Oskar Wikstrand**

Sektionen för samhällsbyggnad
Avdelningen för Tillväxt och Samhällsbyggnad

